

Sáfrány László

Téli odútúra

Kicsiny hazánk területén több millió madár él. Táplálkozási szokásaik, méretük, előfordulási helyük nagyon különböző lehet, azonban van egy közös dolog bennük. Amíg az ember rendelkezik azzal a képességgel, hogy házat épít - amit aztán télen fűteni is tud - szárnyas barátainknak általában nem jut más, mint féltető, padlások, bokrok, faüregek széltől védett zugai. Ezek a madár garzonok a téli éjszakákon elég népesek lehetnek. Éjjel már nem számít az, hogy napközben milyen veszekedések folytak azért a kevés kis élelemért. Csak az a fontos, hogy összebújva, egymást melegítve átvészeljék a hideg éjszakát.

A szakemberek azt mondják, hogy az egész állatvilágra jellemző az élőhelyük csökkenése. Az öreg házakat lebontják, az újat már olyan tetővel építik, ahova nem tud bemenni egy madár sem. Az erdőben kivágják a lábán száradt tölgyeket, aminek elváló kérge alatt a denevérek tanyáznak. Az utak építésével komplett erdők és mezők szűnnek meg. És még hosszasan lehetne sorolni azokat a károkat, amiket saját szükségleteink kielégítése során okozunk.

Ezt a folyamatot látom én is lépten-nyomon. Nem vagyok szakember, de mint oly sokan az országban én is szeretem a természetet. Vegyük észre minél többen, hogy az ember által okozott negatív tendenciát valahogy ellensúlyozni kell.

A madárvédelem nem csak a madarokról szól. Amíg zöltséget, gyümölcsöt vagy virágot természetünk, addig óvni is kell a kártevők ellen. A madár populáció csökkenése és a kártevők szaporodása arányban áll egymással. Ez utóbbi vegyszerekkel szinten tartható, de végső soron a vegyszerezett ételünket mi fogjuk elfogyasztani.

A madárvédelemre számos lehetőségünk van lakóhelyünkön:

- Akár az ablakpárkányra is kihelyezhetünk számukra etetőt és itatót.
- Szorítsuk vissza vagy szüntessük meg a vegyszer használatot a kertünkben.
- Barátaink körében, iskolában, óvodában, munkahelyen legyen beszédtema a madárvédelem.
- Csatlakozni lehet civil szervezetek e témájú tevékenységéhez is.
- Növeljük a madár barátok népes tábort!

Hogy mennyien vannak, azt jól bizonyítja, hogy a tél beköszöntével sorra jelennek meg a házak udvarán, a panelházak erkélyén a különböző madáretetők. Nagyon fontosak ezek az egy személyes kezdeményezések, de ha valaki egy közösség tagja, akkor magasabb célokat is ki tűzhet. Mi is így tettünk, amikor 2009 tavaszán létrehoztuk az Ökocsiga Közhasznú Egyesületet, amivel azóta számos megmozdulást tartottunk. Ezeknek a legfontosabb mondanivalója a környezet tudatos magatartás népszerűsítése. Programjainkat tematikusan, az évszakokhoz igazodva építjük fel. A téli odútúra is ilyen indítással indult, szerettük volna a madarak túlélési esélyeit növelni ezzel az akcióval. Most ebből jön egy rövid ízelítő.

2011. november 19.-e szombat egy hideg őszi nap volt. Az utcán kevesen jártak, aki tehetne nem hagyta el a fűtött lakását. De mivel mi elhivatottak vagyunk (meg tudtuk azt, hogy kint várnak minket a forral borral), csak mentünk tovább a találkozási pont felé. Ez a város szélén található strand mellett volt. Mintegy tizenöt gyerek és felnőtt gondolta úgy, hogy a hideg ellenére bevállalja az iskoláig tartó több kilométeres gyalogutat. Mivel a cseresznyési találkozó időpontja szűkre lett szabva, kicsit bele kellett húznunk.

Sétánk a piros túraútvonal mentén haladt. Menet közben a cserkész vezetőnk megmutatta nekünk a térképes helymeghatározást tájoló segítségével és...

...több helyen távcsővel figyeltük a változatos madárvilágot.

Felmértük a felfestett turista jelzések állapotát és lefényképeztük a vandalizmus nyomait.

Keréknyomok a védett gyepen.

Ürge-mezei tanösvény tábla

Sajnos nem egy helyen talákoztunk ilyennel. Érthetetlen hogy egyes emberek miért így fejezik ki kreativitásukat.

Az iskolánál már várt a csapat nagyobb része, így a helyi média munkatársaival együtt negyvenen voltunk. Egy rövid köszöntő, meleg tea és forralt bor... aztán mindenki megindult a terepre, ahol egy bot segítségével, egyesével leemeltük a régi odúkat.

Mindegyiknek leszereltük a tetejét, kitisztítottuk majd visszaraktuk a fára.
Az összegyűjtött fészkek anyagot étetéssel megsemmisítettük, ugyanis abban is rengeteg élősködő lehet.

A következő lépés az új odúk kihelyezése volt. Ha többet rakunk ki, arra figyeljünk, hogy a madarak a költési időszakban védik a területüket, azaz nem szabad kis helyre sokat tenni. Télen ez a probléma nem áll fenn, de mivel úgy gondoltuk, hogy egy évig nem bolygatjuk az odúkat, ezért ezt már a kihelyezésnél figyelembe vettük. Végül térképet készítettünk, hogy a következő alkalommal is könnyen megtaláljunk minden egyes menedéket. Közben persze fogyott a meleg tea és a forralt bor. Az összesítés egyértelműen mutatta a munkánk hasznosságát, ugyanis a régebben kihelyezett tíz odúból hétben találtunk fészket.

Végezetül néhány fontos szabályt:

- Ha egyszer el kezdtük az etetést, akkor a szezon végéig nem szabad abbahagyni. Amint beköszöntenek az első fagyok - különösen miután ezek tartóssá válnak - vagy leesik az első hó, indul az etetési "nagyüzem", ettől kezdve folyamatosan és teljes kínálattal működtessük az etetőket.

- Olajos- és egyéb magvakkal, **sótlan** állati zsiradékkal, cinkegolyóval, almával kínáljuk őket. Adható a madaraknak ezen kívül főtt rizs, főtt tészta, levesben főtt zöldségek, ezeket elsősorban a rigók és rovarrevők fogyasztják.
- Sose tegyünk az etetőbe kenyeret, mert megbetegíthetjük vagy akár el is pusztíthatja vele a kismadarakat.
- A táplálék mellett vízre is szükségük van. Az etetők közvetlen közelében itatót is működtessünk.
- A költési időszak április elejei kezdetével fejezzük be a kert madarainak etetését. Megfigyelések számolnak be arról, hogy a cinegék hajlamosak az etetőben maradó napraforgóval etetni a fiókáikat, akik ezt nem tudják megemészteni, és a gyomortól a nyelőcsőig felgyülemelő magoktól megfulladhatnak, elpusztulhatnak.

További infók: www.mme.hu